

Totaløkonomien i inkontinenspleje

*kan optimeres ved
at anvende
funktionskrav*

■ Funktionskrav giver mulighed for at prioritere kvalitet og innovation i opgaveløsningerne i den offentlige sektor. Randers Kommune har opnået god totaløkonomi på inkontinensområdet gennem et systematisk fokus på de store omkostningsdrivere inden for området – bevillinger, sortimentsstrategi og inkontinensgrader. Kommunen formulerede en ny inkontinensstrategi i 2011 og definerede en række funktionskrav til deres løsning.

Ny strategi for inkontinensområdet

Efter kommunesammenlægningen i 2007 samarbejdede Randers Kommune med forskellige leverandører af inkontinensprodukter. For at koordinere indsatsen oprettede kommunen en erfa-gruppe. Det kunne dog ikke kompensere for, at der var forskellige strukturer og tilgange til inkontinensområdet både på bevillingsområdet og i plejen. Desuden fungerede systemet med nøglepersoner heller ikke alle steder.

I 2011 blev der formuleret en ny strategi for inkontinensområdet – kommunen havde nu Abena som leverandør i alle distrikter. Målet var at etablere en ensartet praksis inden for bevillingsproces, behovsudredning og pleje. Blandt andet ønskede man fokus på, at Serviceloven skulle overholdes, så der skulle udredes, før der kunne bevilges et hjælpemiddel. Der kom forøget opmærksomhed på at balancere kommunens økonomi og borgerens livskvalitet gennem en tydelig sortimentspolitik og en tæt opfølgning på borgeren, blandt andet for at fremme en tidlig intervention. Sideløbende blev der iværksat en strukturændring i kommunen. Man valgte at reducere 9 plejeområder til 3, og i den forbindelse blev der gennemført en satsning på generel efteruddannelse af alle hjemmesygeplejersker i distrikterne.

Tydelige funktionskrav og mål

Hovedstrategien i gennemførelsen af den nye vision var at formulere tydelige funktionskrav og mål til løsningen inden for relevante arbejdsområder - samt at forholde sig innovativt i forhold til brug af metoder og produkter:

- Udredning af alle borgere, før de eventuelt får bevilling. Kurven for bevillingsudvikling skal knækkes.
- En ble skal ikke være en erstatning for toiletbesøg. Alle som kan, skal på toilettet. På den måde reducerer man forbrug af produkter og inkontinensgrader samt skaber livskvalitet ved at fokusere på normalfunktion.
- Produkterne skal være så små og omkostningseffektive som muligt. Små produkter giver god bevægelighed og værdighed for borgeren samt skaber god økonomi for kommunen.
- Produkterne skal bruges korrekt. Påsætningsfejl kan føre til, at man bruger for store produkter, fordi en ble, der ikke er påsat korrekt, ikke er så lækagesikker som en korrekt påsat ble. Moderne bleer skal ikke have en produktrelateret lækage, hvis størrelsen og påsætningen er korrekt.
- APV skal være i orden. Hjælperne skal kunne påsætte alle typer bleer uden at få belastningsskader af at udføre opgaven.

Du kan se interviewet med Randers Kommune live - scan QR-koden på side 7.

Konsekvenser af den nye strategi

- Etablering af kontinensklinik med 3 kontinenssygeplejersker, som styrer satsningen.
- Klare principper for satsningen. Kontinenteamet fastlægger principper, finder ambassadører i organisationen og støtter implementering.
- I alle tilfælde, hvor det er muligt, skal borgerne udredes, før de kan få et hjælpemiddel på bevilling.
- Oprettelse af førstevalgsliste - hovedkatalog - for alle produkter.
- Fokus på samarbejde med læger:
 - Deltagelse i stormøde med læger efter behov.
 - Sygeplejersker udfordrer de henvisninger, der ikke er udredning bag.
 - Egen læge kan ikke bevilge, uden at det sker i et samarbejde med kontinensklinikken.
- Abena igangsætter systematisk uddannelse af nøglepersoner for at styrke videnstransfer i plejen.
- Specialistfokus, så man er effektiv i forhold til videnstransfer og støtte til basispersonalet.

Sådan arbejdes der i praksis

I Randers Kommune er der fokus på at balancere processerne omkring bevilling, pleje og videnstransfer.

1. Bevillingsprocessen - optimering af behovsudredning og produktmatch

Hvis en borger har et inkontinensproblem, kan hun/han henvende sig til kommunens kontinensklinik. Borgeren kan enten henvende sig direkte eller igennem egen læge. I kontinensklinikken forsøger man at afdække årsagen til borgers inkontinens. Man vurderer hvilke straks-tiltag, der kan anbefales i forhold til forebyggelse, rehabilitering, videre udredning, behandling og eventuelt produkttype.

“ Ingen borger får en kommunal bevilling på et inkontinensprodukt, uden at der har været gennemført en udredning ”

Helle Skøtt

Udredning

"Ingen borger får en kommunal bevilling på et inkontinensprodukt, uden at der har været gennemført en udredning!", konstaterer kontinenssygeplejerske Helle Skøtt. Selve udredningen foregår efter Minimal Care-princippet - en ikke-invasiv metode. Kontinensklinikken arbejder sammen med egen læge i forhold til behandlingsmuligheder og yderligere tiltag.

Grundprincipper for inkontinenssatsningen

- Vi skal kende borgeren -profilen af det hele menneske.
- Vi skal vide, hvorfor borgeren er inkontinent.
- Vi skal vide, hvorfor borgeren har behov for et konkret produkt.
- Ved afvigelser og udfordringer i brug af bleprodukter:
 - Er størrelsen korrekt?
 - Er produktet sat korrekt på?
 - Er rutinerne for toiletbesøg gode nok?

Produktvalg

Helle Skøtt forklarer om valg af produkter: "Hvis vi identificerer, at det kan være hensigtsmæssigt at bruge et absorberende hjælpemiddel, begynder vi som regel med at afprøve, om en åben ble kan fungere for borgeren. I 80% af tilfældene er den åbne ble det eneste rigtige. Det er et effektivt standardprodukt som på grund af dets udformning sikrer borgeren værdighed og bevægelighed - samtidig med at det sikrer sund produktøkonomi for kommunen.

Undtagelsesvis bruges specialprodukter som fx bælteble og bukseble. Der bør være en speciel begrundelse for at bruge disse produkter - de er dyrere og føles større og varmere for borgeren".

Borgerprofil

Resultatet af bevillingsprocessen er udformet som en borgerprofil og en tilhørende plan med anbefalinger til en særlig plejeplan. Helle Skøtt pointerer, at det er vigtigt at have fokus på det hele menneske i organiseringen af plejen. Borgerprofilen er det centrale hjælpemiddel til at optimere plejen af borgeren. Hun mener, at man må arbejde på forskellige arenaer samtidig for at optimere plejen. Det kan fx være, at man planlægger besøg af hjemmehjælpen efter borgerens anbefalede toilettider. Hvis borgeren kun får besøg morgen og aften, og der faktisk er mest behov for hjælp omkring middagstid, bør man tænke på en omlægning af besøgene. Det er ikke sikkert, at der skal mere til for at kunne opretholde borgerens normalfunktion i forhold til toiletbesøg og dermed reducere behovet for bleer.

2. Rehabiliterende pleje – inkontinensgrader i fokus

Fordi vi gjorde ting på en måde i går, behøver vi ikke at fortsætte med det i morgen, mener Helle Skøtt og fortsætter: "Man må arbejde kreativt med de informationer, man har og få det bedste ud af det".

Der arbejdes systematisk med borgerprofilen - det hele menneske - i forhold til at optimere plejen. Der er således overordnet fokus på at arbejde rehabiliterende med de borgere, der har potentiale til det. Målet er at reducere borgerens inkontinensgrad så meget som muligt. Det er borgerens livskvalitet, der er i centrum. Bleen skal ikke være en erstatning for toiletbesøg, hvis det er muligt at undgå. Målet ude i plejen er at finde den optimale kombination af blestørrelsen og toiletbesøg samt støtte til, at borgeren kan klare så meget som muligt på egen hånd.

Ingen lækageproblemer

Minimering af lækage er ofte et emne, der diskuteres i forhold til inkontinenspleje og brug af bleer. Nogen kan måske tro, at det kan give anledning til lækageproblemer, når man som hovedregel bruger så små bleer som muligt, men så store som nødvendigt. Men i Randers Kommune er produktrelaterede lækager med efterfølgende ekstra vasketøj

"I 80% af tilfældene er den åbne ble det eneste rigtige. Det er et effektivt standardprodukt, som på grund af dets udformning sikrer borgerens værdighed og bevægelighed - samtidig med, at det sikrer sund produktøkonomi for kommunen"

Helle Skøtt

Mange faktorer indgår i borgerprofilen

Randers Kommune inddrager bl.a. følgende faktorer i borgerprofilen:

- Inkontinentstype
- Hjemmehjælp ja/nej
- Organisering af den hjælp, som borgeren eventuelt er visiteret til
- Medicinindtag
- Brug af hjælpemidler
- Grad af selvhjulpethed i forhold til produkttype, egenpleje og toiletbesøg
- APV - hjælpernes ergonomiske og generelle arbejdssituation i forhold til borgeren

og håndtering ikke et problem. Helle Skøtt fastslår, at hvis en borger bruger en ble med en sugsevne på 1200 ml og der sker en lækage - så er det ikke en produktrelateret lækage. Der er andre ting, der må rettes til. Når der opstår en lækage, bliver der derfor rutinemæssigt undersøgt en lang række forhold:

- Hvor på produktet er lækagen - og hvad kan det sige om årsagen til lækagen?
- Har borgeren haft de nødvendige toiletbesøg?
- Har bleen været lagt korrekt på?
- Er borgerens inkontinens blevet forværret, så produktet ikke længere er dimensioneret korrekt?
- Bruges optimal fikseringstrusse?

3. Videnstransfer

Det kræver et godt nøgleperson-system, hvis man skal være på højde med behovene ved udredning og pleje af borgerne. Det kræver også, at man løbende arbejder med ejerskab til konceptet hos basispersonalet og uddanner dem i de områder, de skal kunne tage stilling til. Man kan ikke løse opgaven uden engagement, og man vil føle, at opgaven med inkontinenspleje fylder mere i hverdagen, end den egentlig burde gøre. Der er også andre plejeopgaver, der skal varetages. Derfor kan det være en udfordring at bevæge sig fra teori til praksis i en travl hverdag.

Aktiv refleksion

I Randers Kommune er man meget bevidst om, at det kræver mod til aktiv refleksion over udfordringer og løsninger for at kunne anvende sin viden om et område. Det betyder, at plejepersonalet bliver udfordret med spørgsmål, når de skal samarbejde med en nøgleperson om en problemstilling i plejen. Hvis man fx oplever, at en borger har en lækage, er det vigtigt, at man ikke straks griber ud efter den mest enkle løsning, som kan være at anvende en større ble. Det er afgørende, at man vurderer flere handlemuligheder, før man igangsætter en revurdering af bevillingen.

Ergonomi og arbejdsmiljø

Det er ikke nok at formidle inkontinensfaglig viden til medarbejderne. En naturlig del af optimeringen er også personalets arbejdssituation set i forhold til plejen. Derfor er der fokus på at sikre god ergonomi og et godt arbejdsmiljø i Randers Kommune. Kontinenssygeplejerske Helle Skøtt mener, at det er en kontinuerlig proces at bevidstgøre plejepersonalet om værdien af et ordentligt arbejdsmiljø og en god ergonomi. "Det drejer sig om, hvordan arbejdet bliver tilrettelagt men også i høj grad om egen bevidsthed omkring arbejdsteknik", forklarer hun og fortsætter: "Der findes ingen vupti-løsning på de naturlige udfordringer, der ligger i at opretholde en god arbejdsstilling i en krævende fysisk indsats".

"Det er borgerens livskvalitet, der er i centrum.

Bleen skal ikke være en erstatning for toiletbesøg, hvis det er muligt at undgå"

Helle Skøtt

I Randers Kommune anvender man hovedsageligt åbne bleer (80%). De er nemme at håndtere og kan lægges på i et halvt drej. I de fleste tilfælde kan man nøjes med en enkelt medarbejder til at håndtere skiftet.

Målbare resultater

Inkontinenssatsningen i Randers Kommune er optimeret med fokus på at bruge mindre produkter uden at det er gået på bekostning af højere omkostninger til personale, vasketøj og borgerens livskvalitet. Randers Kommune har opnået god totaløkonomi med den løsning, de har valgt.

Op til 40% besparelse i produktomkostninger

Der er blevet indarbejdet en produktstruktur, hvor der primært anvendes åbne bleer. De er sikre, APV-venlige at skifte og fungerer godt i overensstemmelse med kommunens toiletstrategi. Erfaringsmæssigt kan der spares op til 40% på produktomkostninger ved fokus på åbne bleer frem for specialprodukter som bælte- og buksebleer.

Fald i inkontinensgrader

Randers Kommune har reduceret sine gennemsnitlige inkontinensgrader. Det er sket på trods af, at der har været en vækst i den gruppe af befolkningen, som har størst risiko for at udvikle svær og ekstra svær inkontinens i perioden fra 2011-2013. Reduktionen har betydet en lettelse i personalets arbejde og signifikant nedgang i de gennemsnitlige blestørrelser.

Færre bevillinger og 15% besparelse i totale omkostninger

I perioden 2011-2013 er antallet af bevillinger faldet med 500 (fra 2300 til 1800). Dette har medført en besparelse på ca. 15% i de totale omkostninger til pleje og produkter. Tilvæksten af personer i risikogruppen har i samme periode været 8% i gruppen over 65 år, mens det totale befolkningstal er faldet med 1%.

Mindre affald

Fokus på at bruge så små produkter som muligt og minimere antallet af bevillinger fører til mindre affald.

Baggrund for kvalitetsudviklingen

- Forankring af kontinensklinikens opgaver og ledelsesmæssige myndighed.
- Velfungerende netværk for nøglepersoner på området.
- Leverandørsamarbejde med Abena, der repræsenterer et stort sortiment af standardprodukter og et bredt udvalg af specialprodukter.
- Råd og vejledning fra Abena.

Funktionskrav resulterer i positive effekter

Funktionskrav beskriver hvilken ydelse, der skal opnås, fremfor hvordan et produkt eller en arbejdsproces skal udføres. Når man styrer et område med funktionstankegangen, indleder man med at definere, hvad en løsning skal resultere i, og man lader det stå åbent, hvilke arbejdsmetoder, der skal anvendes. Metoderne udvælges og evalueres undervejs i processen, mens implementering og indspil til metode kan komme fra forskellige interessenter. Fordelen ved funktionstankegangen er, at man ikke lægger sig fast på, hvordan man agerer ned i detaljer, men styrer efter resultatmål. Målene kan nedbrydes i mindre funktionskrav, som kan uddelegeres til relevante personer i en organisation.

Funktionstankegangen bidrager til, at man beholder overblikket over løsningen og kan definere relevante, overordnede nøgletal, som man kontinuerligt følger op på. Funktionskrav er meget egnet til at styre og fremtidssikre komplekse processer, som fx udfordringer inden for inkontinensområdet.

Randers kommune har gjort sig erfaringer i forhold til at bruge funktionskrav aktivt til at planlægge og styre deres indsats.

Scan QR-koden og se interviewet med Randers Kommune.

